

ÅRSMELDING 2021

MØRE OG ROMSDAL SAU & GEIT

Innhold

INVITASJON OG PROGRAM.....	3
LEDERS HILSEN	5
MØRE OG ROMSDAL SAU OG GEIT – STYRETS ÅRSMELDING FOR 2021	
TILLITSVALGTE I MRSG 2021	8
MEDLEMSTALL LOKALLAG	11
AVLSARBEIDET	12
MJØLKEPRODUKSJON	16
Organisert beitebruk.....	17
SAUERSTATNING: MØRE OG ROMSDAL (N) - 2021.....	
ERSTATNING FORDELT PÅ SKADEVOLDER.....	
REGIONALE BESTANDSMÅL.....	
Radiobjeller.....	24
Gjeterhund.....	26
NYE GODKJENDE EKVIPASJAR/BRUKSPROSJEKT.....	
GJETARHUNDPRØVER/GJETERHUNDKURS.....	
NM DELTAKING FOR MRGL 2020.....	
FYLKESMEISTERSKAPET	
UNGHUNDTCUP'N 2020.....	
NETTOSIDENE	
OPPSUMMERING.....	
VALGKOMITEENS INNSTILLING	28

Invitasjon og program

Årsmøte MRSG 2021

Sted: Hotell Aleksandra, Molde

Tid: fredag 25 - 27. februar 2022.

Fagmøte fredag og lørdag er åpent møte, men må ha påmelding. Årsmøte på søndag er for utsendinger.

Fredag 25. februar.

Kl 19 – 21 Bondelaget og Bonde og småbrukerlaget.

- Utfordringer med å dekke økte kostnader samt få et godt løft for å dekke intektsgapet.

Lørdag 26. februar.

Kl 09.00 Gjensidige.

Kl 09.30 Lokalmat v/Tore Gjelsten.

Kl 10.00 Tingvollull.

Kl 10.15 Pause

Kl 10.30 Telespor.

Kl 11.15 Nortura – markedsmuligheter mm

Kl 12.00 Lunsj.

Kl 13.00 Jordskifte.

Kl 13.45 Pause

Kl 13.55 Tine – framtida for geitmelkproduksjonen – prognoser mm

Kl 14.55 Grønn forskning

Kl 15.20 Pause

Kl 15.30 Bondeopprøret.

Søndag 27.februar Kl 09.30. - Årsmøte**Saksliste - Møteleder Arnar Lyche.**

1. Godkjenne innkalling, saksliste og forretningsorden.
2. Velge 2 representanter sammen med møteleder til å underskrive protokollen.
3. Årsmelding MRSG.
4. Regnskap og revisormelding. (Styremedlem har ikke stemmerett i sak 3 og 4).
5. Arbeidsplan/ strategi for neste år.
6. Innkomne saker fra lokallag
7. Budsjett for 2022.

Valg

8. Velge leder for 1 år om gangen.
Styremedlem Mats Ranes og Jon Kåre Løvoll er på valg
Varamedlem i nummerorden. 3 stk.
9. Innstilling fra valgkommiteen Fastsette ev. honorar og dekking av reise/telefonutgifter.
10. Velge utsendinger med varautsending til NSG sitt årsmøte.
11. Velge møteleiar for neste årsmøte og vara.
12. Velge valgnemnd med vara for neste årsmøte.
13. Velge to revisorer.

Vel møtt!

Hilsen styret i Møre og Romsdal Sau og Geit

Leders hilsen

Kjære årsmøte og småbefolk

Da skal vi endelig møtes, det kjennes på kroppen det nærmer seg vår. Og det er en tid på året vi gleder oss til, fostertellinga er sikkert over og mange lam på vei. Vi har lagt bak oss noen merkelige år, år vi ikke trodde var mulig før pandemien kom og satte ting i heilt nye perspektiv. Sjøl i en pandemi trenger dyra stell og mat, så våre sauер og geiter har ikke merket så mye til pandemien. Det er spesielt en ting jeg vil ta opp, det er utmarka. Der ser vi et press fra alle kanter, det er blitt mer og mer løshunder. Vi har hatt et noen stygge episoder her i fylket, og dette må vi ta på ramme alvor. Vi skal ha våre beiter på fjell, kulturbeiter, holmer og alt det måtte være til våre dyr. Vår oppgave som beitebrukskere og organisasjon er og ta vare på beitebruken, legge til rette og videreføre det vi har. Når nye planer dukker opp så må vi være på plass, gi innspill og legge frem dokumentasjon. Om vi ikke gjør det så er det heller ingen ander som gjør det. Det å produsere mat er ingen selvfølge. Mat er en internasjonal handelsvare, og vi er som mange andre land avhengig av å importere mat. Det er heller ingen selvfølge at vi får tak i det vi trenger av mat, så tiden er inne for en kjempesatsning på på norsk landbruk. Økonomien må bedres, vi må ha betalt for å produsere mat på norske ressurser. Ferie og fritid er en ting, tilrettelegging for yngre

bønder som er i en etableringsfase med familieforøkelse er en annen, vi må kunne tjene penger.

Så litt om jordbruksforhandlinger:

Sauen ligger i bunn når det kommer til inntekt pr. Årsverk i følge referansebruka på sau er et årsverk i underkant av 200.000. Og vi må kraftig opp de neste åra, og allerede i år må inntekta opp med over 100.000 pr. Årsverk kan hende mer? Det er snakket om driftstilskudd og mye mer, men går lønnsomheten opp står vi i fare for og komme i en overproduksjon. Og dit vil vi ikke, så en form for regulering må nok til for og styre produksjonen. Vi håper og tror på et stort løft i år. Vi krysser fingre og tær...

Og en stor takk til dere alle som står på, som viser engasjement og taler småfeholdet sak.

Til slutt vil jeg takke for meg som leder i MRSG, det har vært noen kjekke år. Det er utrolig kjekt å jobbe med det en brenner for. Vil gi en stor takk til styret for et godt arbeid, og spesielt det siste året som jeg har sittet som leder i NSG. Det har nok blitt litt ekstra arbeid på styremedlemmenene.

Leder MRSG
Ronald Slemmen

Møre og Romsdal Sau og Geit- styrets årsmelding

Styret har i 2021 vært sammensatt av:

Ronald Slemmen- leder

Jon Kåre Løvoll- nestleder, ansvarlig geit

Kristian Indreeide-Rovvilt/beite

Anlaug Rekaa-Rovvilt/ beite

Mats Ranes- Hjemmeside/facebook

Jarle Hauge- Kasserer

Styret har hatt 7 styremøter i 2021

6 møter på teams og 1 fysisk i Molde

Det har vært 1 medlemsmøte på teams. Sauemidd/medi

Årsmøtet gikk på teams 25.02.21, styret, sekreter og ordfører var samlet i Molde. Det fungerte egentlig greit.

Styret har i 2021 behandlet 31 saker:

Dette er noen av sakene: Annonser, arbeidsplan , rovdyr, dyrevelferd, utleie bjeller MRS defense og jordbruksforhandlinger.

Vi har gitt støtte til Midt Norge gjeterhundlag med 5000 til gjennomføring av fylkesmesterskap.

Og støtte til lokallag som stod for NM i gjeterhund, de fikk et underskudd på 30.000. Der gikk MRS defense inn med 30.000.

Ellers har 2021 også vært et litt vanskelig år for vårt arbeid, men det er lys i tunellen.(korona)

Leder har stilt på følgene i 2021:

Årsmøte NSG, leder og Mats Ranes

Rep-møte NSG

4 fylkesleder møter

Møte med Møre og Romsdal bondelag om jorbruksforhandlinger.

Fellesmøte med Oppland sau og geit

Takk for samarbeidet i 2021 og vel møtt på årsmøtet

Med vennlig hilsen

MRS defense

Ronald Slemmen

Styreleder

**Resultatregnskap
Møre og Romsdal
Sau og Geit**

2021

	A	B	C	A+B+C = D	E	D+E
Inntekter/kostnader	Fylkeslag et	Avlsut valg Sau	Rovd yr- tiltak	Sum	Radiobjøll e- prosjekt	Sum
Utleie radiobjøller					kr 557.980,00	kr 557.980,00
Investeringstilskud d					kr 94.882,00	kr 94.882,00
Tilbakeført medl.kont NSG	kr 233.609,35			kr 233.609,35		kr 233.609,35
Renter	kr 554,33			kr 554,33		kr 554,33
Sponsorer	kr 8.750,00			kr 8.750,00		kr 8.750,00
Fakturert porto				kr -	kr 2.520,00	kr 2.520,00
Salg av bjeller				kr -		kr -
Sum inntekter	kr 242.913,68	kr -	kr -	kr 242.913,68	kr 655.382,00	kr 898.295,68
Varekjøp bjøller, abonnement					kr 694.689,35	kr 694.689,35
Organisering radiobjøller					kr 90.000,00	kr 90.000,00
Møtegodtgjørelse	kr 41.300,00			kr 41.300,00		kr 41.300,00
Arbeidsgiveravgift	kr 6.900,00			kr 6.900,00		kr 6.900,00
Godtgj. Leder	kr 18.000,00			kr 18.000,00		kr 18.000,00
Godtgj. Kasserer				kr -		kr -
Godtgj. Styremedlemmer	kr 5.200,00			kr 5.200,00		kr 5.200,00
NM gjeturhund	kr 29.260,00			kr 29.260,00		kr 29.260,00
Gaver/premier	kr 607,50			kr 607,50		kr 607,50
Gjeterhund	kr 40.000,00			kr 40.000,00		kr 40.000,00
Regnskapsføring				kr -	kr 10.780,00	kr 10.780,00
Annen fremed tjeneste				kr -	kr 3.750,00	kr 3.750,00
Bilgodtgjørelse	kr 4.537,78			kr 4.537,78		kr 4.537,78
Andre reisegodtgj.	kr 1.846,00			kr 1.846,00		kr 1.846,00
Årsmøte	kr 5.895,00			kr 5.895,00		kr 5.895,00
Lokallagsmidler						
Driftsmateraler, annen kostnad	kr 8.287,91	kr 11.224 ,50		kr 19.512,41	kr 2.131,76	kr 21.644,17
Renteinntekter/rent ekostnader				kr -	kr 115,60	kr 115,60

Sum kostnader	kr	11.224 ,50	kr -	kr	801.466,71	kr	974.525,40
----------------------	-----------	-----------------------	-------------	-----------	-------------------	-----------	-------------------

Overskudd (underskudd)	kr	(11.22 4,50)	kr -	kr	(146.084,71	kr	(76.229,72)
-----------------------------------	-----------	-------------------------	-------------	-----------	--------------------	-----------	--------------------

Budsjett

Møre og Romsdal Sau og Geit

	Budsjett 2022	Budsjett 2022	Budsjett 2022
	F	H Radiobjøllep.	F+H
Inntekter/kostnader			
Utleie radiobjøller		kr 554.000,00	kr 554.000,00
Investeringstilskudd		kr 376.900,00	kr 376.900,00
Tilbakeført medl.kont NSG	kr 225.000,00		kr 225.000,00
Renter	kr 500,00		kr 500,00
Sponsorer	kr 20.000,00		kr 20.000,00
Fakturert porto		kr 3.000,00	kr 3.000,00
Salg av bjeller		kr 60.000,00	kr 60.000,00
Sum inntekter	kr 245.500,00	kr 993.900,00	kr 1.239.400,00
Varekjøp bjøller, abonnement		kr 786.000,00	kr 786.000,00
Organisering radiobjøller		kr 90.000,00	kr 90.000,00
Møtegodtgjørelse	kr 55.000,00		kr 55.000,00
Arbeidsgiveravgift	kr 9.000,00		kr 9.000,00
Godtgj. Leder	kr 18.000,00		kr 18.000,00
Godtgj. Kasserer			kr -
Godtgj. Styremedlemmer	kr 12.000,00		kr 12.000,00
NM gjetarhund	kr -		kr -
Gaver/premier	kr 10.000,00		kr 10.000,00
Gjeterhund	kr 20.000,00		kr 20.000,00
Regnskapsføring	kr 5.000,00	kr 15.000,00	kr 20.000,00
Annen fremed tjeneste			kr -
Bilgodtgjørelse	kr 10.000,00		kr 10.000,00
Andre reisegodtgj.	kr 2.000,00		kr 2.000,00
Årsmøte	kr 60.000,00		kr 60.000,00
Lokallagsmidler	kr 30.000,00		
Driftsmaterialer, annen kostnad	kr 14.500,00	kr 3.000,00	kr 17.500,00
Renteinntekter/rentekostnader			kr -
Sum kostnader	kr 245.500,00	kr 894.000,00	kr 1.139.500,00

Overskudd (underskudd)	kr -	kr 99.900,00	99.900,00
-------------------------------	-------------	---------------------	------------------

Tillitsvalgte i MRSG 2021

Leiar:	Ronald Slemmen	90147546	slemmensau@frenabb.no
Nestleiar:	Jon Kåre Løvoll	41574676	jklovoll@hotmail.com
Sekretær:	Bjørn Wæhre	90604293	bjornwehre@outlook.com
Styremedlem:	Kristian Indreeide	90910701	kristian.indreeide@gmail.com
Styremedlem:	Anlaug Rekaa	45472560	arekaa@online.no
Styremedlem:	Mats Ranes	93856106	matsranes@hotmail.com
1. Varamedlem:	Jarle Hauge	41613394	nr-jarle@online.no
2. Varamedlem:	Stig Even Kvernberg	91124756	stig.kvernberg@hotmail.com
3. Varamedlem:	Synøve Kjelstad	97130270	synnove@hregnskap.no
Kasserer:	Jarle Hauge	41613394	nr-jarle@online.no
Revisor:	Astrid Ferstad Engeset		
Revisor:	Eva Kristin Fjørstad		
Møteleder 2021:	Arnar Lyche		
Valgkomité:			
Leder	Einar Botten	46855631	einar.botten@neasonline.no
2 år	Lars O Vanberg	97782286	larsovanberg@hotmail.com
3 år	Simen Myrseth	41850929	Simen.myrseth@live.no
Vara	Kåre Langseth	90687243	karelangseth@gmail.com

Medlemstall lokallag

Lokallag	Medlemstall 2019	Medlemstall 2020	Medlemstall 31.12. 2021	Utsendinger
Aure	15	17	17	Leder
Blåfjella	23	20	18	Leder
Eide	28	31	33	Leder + 1
Eidsdal og Norddal	22	28	27	Leder + 1
Fræna	46	44	44	Leder + 1
Gjemnes	27	25	24	Leder
Haram	39	40	41	Leder + 1
Hareid og Ulstein	23	23	26	Leder + 1
Herøy	18	17	18	Leder
Isfjorden	16	17	18	Leder
Nesset	14	14	15	Leder
Nordre Rauma	21	19	19	Leder
Rindal	31	32	31	Leder + 1
Smøla	53	54	55	Leder + 2
Stordal	6	6	5	Leder
Stranda	27	24	22	Leder
Sunndal	33	32	33	Leder + 1
Sunnlyven	26	26	25	Leder
Surnadal	51	50	49	Leder + 1
Sykylven	25	24	22	Leder
Tingvoll	8	8	9	Leder
Tresfjord	21	18	20	Leder
Valldal og Fjørå	13	12	13	Leder
Vanylven	27	23	20	Leder
Verma	10	7	7	Leder
Vestnes	18	16	16	Leder
Vestre Rauma	8	9	9	Leder
Vistdal	13	14	11	Leder
Volda	28	28	30	Leder + 1
Ørsta	43	41	40	Leder + 1

Årsmøtet er sammensatt av lokallagslederne i tillegg til 1 utsending per 25. Medlem pr 31.12 foregående år. Styremedlem i fylkeslaget samt møteleder.

Avlsarbeidet

Årsmelding fra avlsutvalg sau i Møre og Romsdal 2021.

Avlsutvalg sau har i 2021 bestått av Atle Moen, Elnesvågen (leder), Jostein Hausberg, Kvanne og leder for Møre og Romsdal Sau og Geit Ronald Slemmen.

Atle Moen er også Region Midt (Trøndelag og Møre og Romsdal) sin representant i Avlsråd sau i NSG.

Avlsutvalget sin hovedoppgave er å organisere kåringene i fylket. Dette innebærer innkjøp og fordeling av kåningsmerker samt oppsett av kåningssteder og dommere. Vi arrangerte 30. august en dommersamling i Ørsta for at kåningsdommerne skulle være oppdaterte i regelverk og så samkjørte som mulig i hvordan å vurdere værlamma ved kåring. Kursleder var leder i avlsrådet Sven Reiersen fra Agder. Det var god deltagelse på kurset og stort sett alle som var dommere i høst var på kurset. Takk til Ørsta sau og geit som holdt hus og dyr til kurset.

Det er en liten økning i antall utstillere på årets kåringar ifra året før fra 90 til 92 men en liten nedgang i antall bedømte lam fra 553 til 537.

Det hadde vært et ønske at enda flere hadde med de beste værlamma sine til kåring.

Statistikk i fra kåringene i Møre og Romsdal 2021

Kålingssted	Utstillere	Bedømte lam	Kåra	Kåra på disp	Vraka
[Gardskåring Møre og Romsdal]	9	41	100%	28	68%
Haram	5	16	100%	15	94%
Herøy	8	36	100%	19	53%
Hustadvika	16	104	100%	81	78%
Nesset	3	23	100%	17	74%
Rauma	12	48	100%	38	79%
Stranda	12	46	100%	39	85%
Sunndal	7	72	100%	54	75%
Surnadal	5	27	100%	23	85%
Vistdal	4	25	100%	17	68%
Ørsta	15	99	100%	78	79%
Møre og Romsdal Sau og Geit	92	537	100%	409	76%
				32	6%
					96
					18%

Rase	Utstillere	Bedømte lam	Kåra	Kåra på disp	Vraka
Sjekiot	2	4	100%	3	75%
Spæl (kvit)	15	50	100%	38	76%
Svartfjes	3	4	100%	2	50%
NKS	68	355	100%	299	84%
Texel	2	13	100%	0	0%
Pelsau	2	13	100%	13	100%
Gmlnorsk sau	7	31	100%	17	55%
Gmlnorsk spæl	8	28	100%	13	46%
Grå trønder	2	7	100%	5	71%
Fuglestadbroget	1	1	100%	1	100%
Blæset	5	17	100%	12	71%
Farga spæl	7	14	100%	6	43%
Møre og Romsdal Sau og Geit	92	537	100%	409	76%
				32	6%
					96
					18%

Vrakingsårsak	Møre og Romsdal			Landet		
	Antall	% av vraka	% av bedømte	Antall	% av vraka	% av bedømte
				3	0,2	0,0
Testikler	14	14,6	2,6	136	8,1	1,4
Horn	6	6,3	1,1	22	1,3	0,2
Feil bitt	11	11,5	2,0	99	5,9	1,0
Lause bøger				15	0,9	0,2
Slakk rygg				4	0,2	0,0
Kryss				4	0,2	0,0
Lågstilt				12	0,7	0,1
For liten				21	1,2	0,2
Bein	16	16,7	3,0	175	10,4	1,8
Dødhår	1	1,0	0,2	96	5,7	1,0
Farga hår	2	2,1	0,4	45	2,7	0,5
Marg	13	13,5	2,4	582	34,5	5,9
Grov ull	3	3,1	0,6	30	1,8	0,3
Glissen ull				9	0,5	0,1
Fulta ull	3	3,1	0,6	57	3,4	0,6
Kort ull	4	4,2	0,7	102	6,1	1,0
Utypisk ull	7	7,3	1,3	88	5,2	0,9
O-indeks	1	1,0	0,2	20	1,2	0,2
Sumpoeng	1	1,0	0,2	10	0,6	0,1
Helhetsvurdering	12	12,5	2,2	73	4,3	0,7
Annnet	2	2,1	0,4	82	4,9	0,8
Totalt	96	100,0	17,9	1685	100,0	17,1

Generelt om arbeidet i avlsutvalg sau i Møre og Romsdal:

Det hadde ellers vært et ønske om større engasjement og flere tilbakemeldinger i fra bruksbuskaper, værringmedlemmer og i fra værringene med synspunkter på saker som skal opp evt. burde vært tatt opp i avlsutvalget i fylket og videre til avlsrådet i NSG.

(helst skriftlig) Det blir i forkant av møtene i avlsrådet for sau i NSG sendt ut saklister med mye god saksdokumentasjon. Men det er svært lite tilbakemeldinger i forkant av disse møtene. Derimot registerer vi stort engasjement i etterkant i sosiale medier der mange har sterke meninger om mangt som gjelder saueavl.

Det kunne vært greit om slike tilbakemeldinger gikk via avlsutvalget i fylket før det samkjøres og videreformidles til Avlsrådet i NSG.

For avlsutvalg sau i Møre og Romsdal

Atle Moen
leder

Beste vær 2021 ble NKS-væren 201660353 – O-indeks 131, Oppdretter Roy Lange, Vistdal

Beste bukk er bukken 2018403 Cecil med avlsverdi 129. Oppdretter: Astrid Dyrkorn, Hellesylt.

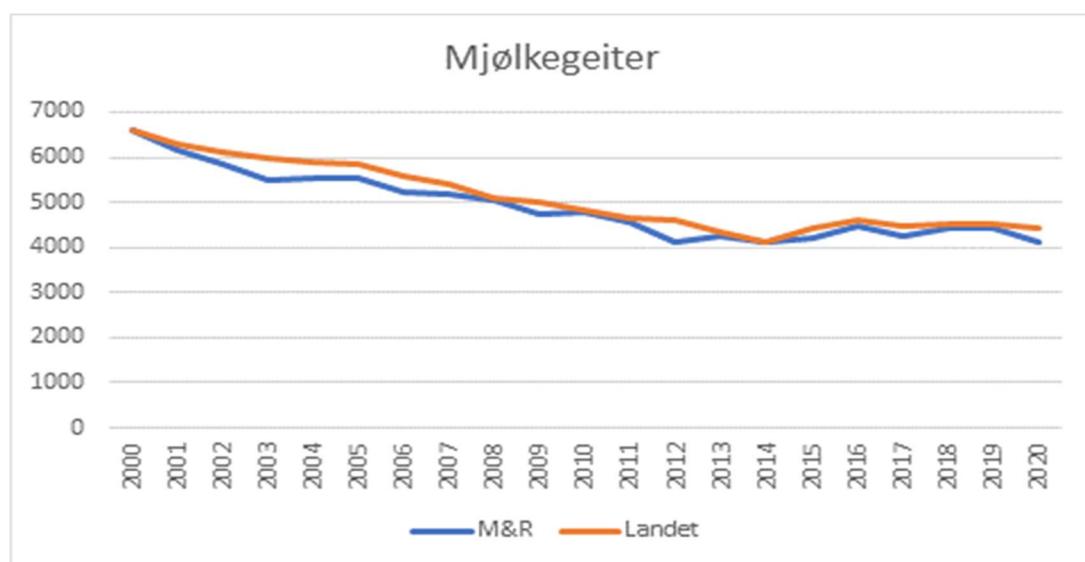

Geitehaldet i Møre og Romsdal

Mjølkeproduksjon

Mjølkeproduksjonen i fylket er konsentrert på 24 føretak med snitt kvote på ca. 118 000 liter, med ein variasjon frå omlag 50 000 til nesten 300 000 liter. Snitt dyretal 175 geit. Tilsvarande tal for landet er ca. 80 000 liter og 119 geit. Produksjonen har vore relativt stabil siste 10 åra, men med ein stor nedgang før det frå 76 produsentar i 2000 til 42 i 2010. Utviklinga kan nok i stor grad knytast opp mot det store saneringsarbeidet mot dei kroniske geitesjukdommane CAE, byllesjuke og paratuberkolose som vart gjennomført i perioden 2002 til 2014. Dei som såg ei framtid i produksjonen sanerte, rusta opp driftsapperatet og held fram. Dei som gjekk mot pensjonsalder og mangla ny generasjon til å ta over fall ifrå. Stranda, Fjord, Ørsta og Volda er dei tyngste geitekommunane i fylket.

Tabellen under viser utviklinga for antall mjølkegeiter i fylket. Kurven for landet er lagt på for samanlikning. Totalt for landet er det 33840 mjølkegeit fordelt på 284 føretak i 2020. Det ryktest ein nedgang på ca. 10 i 2021.

Tala nedanfor er snitt tal frå dei 15 buskapane som er med i geitekontrollen i fylket og 169 i landet.

Mjølkeproduksjon

	Fylke	Landet
Kg mjølk pr. geit (pr. årsgeit)	664	683
Kg mjølk 1.gangskjeere (pr.årsgeit)	524	594
Kg mjølk eldre geiter (pr. årsgeit)	675	702
Fettprosent	4,45	4,51
Proteinprosent	3,40 3,40	
Laktoseprosent	4,55	4,54
Sum PLF	12,46	12,45
Frie fettsyrer	0,37	0,41
Celletall	558	598
Kg mjølk 280-dagers lakt. 1.gangskjeere	542	541
Kg mjølk 280-dagers lakt. eldre geiter	750	724
Antall geiter (årsgeiter)	200,4	135,2
Kg kraftfôr pr. 100 kg mjølk	25	28

Ammegeit

Fylket har no 88 føretak registrert med ammegeiter, med eit samla tal dyr på 1155. Det store fleirtalet har berre nokre få, men der er og tre besetningar med over 100 dyr. Alle desse tre held til i Stranda kommune, elles er besetningane fordelt over heile fylket. Historiske tal for ammegeiter er lite tilgjengelege då dette området har hatt lite fokus. Det er grunn til å tru at talet er aukande. Truleg er det også somme som driv aktivt med "utleigegeiter" med Nofence klavar.

ORGANISERT BEITEBRUK/ RMP, Tilskot til beitelag

Tal frå organisert beitebruk/tilskot til beitelag (Møre og Romsdal)

Beiteår	Ordinært tilskot, sanka dyr	Sau		Lam		Geit/kje		Storfe/hest**	
		Sleppt	Tap	Sleppt	Tap	Sleppt	Tap	Sleppt	Tap
1995	402 066	54 501	1 219	81 228	5 642	753	25	2 235	22
1996	392 409	54 757	1 293	80 848	8 572	737	38	2 206	24
1997	516 452	52 768	1 471	78 035	6 449	834	32	2 734	20
1998	618 355	49 626	1 363	74 164	7 296	1 471	45	3 591	34
1999	598 155	48 421	1 242	70 628	7 262	1 919	71	3 683	27
2000	598 510	46 232	1 050	67 413	5 876	1 760	83	3 470	33
2001	577 625	46 310	1 120	68 493	6 295	1 562	43	3 326	17
2002	583 865	47 942	1 296	67 639	6 038	1 970	60	3 326	18
2003 *	465 240	39 438	1 198	59 446	6 177	667	17	3 771	40
2004	523 440	41 155	1 159	62 632	6 357	1 046	53	3 734	22
2005 **	450 764	41 867	1 284	64 391	6 413	2 773	38	4 522	49
2006	538 203	40 325	1 273	61 854	6 838	2 129	38	4 815	31
2007	519 004	39 414	1 535	60 779	7 261	1 963	40	4 421	54
2008	502 720	37 406	1 125	56 378	5 887	2 240	24	4 846	31
2009	500 745	37 555	1 182	57 932	6 872	2 123	15	4 462	42
2010	790 613	37 849	1 009	57 550	6 284	2 281	38	4 550	27
2011	790 610	37 028	924	56 376	6 945	1 878	23	4 347	32
2012	1 013 911	34 431	820	52 570	4 416	1 595	19	4 877	19
2013	946 614	31 331	832	48 665	4 202	1 326	14	5 144	21
2014	1 228 720	30 674	816	48 854	4 079	1 929	16	4 034	15
2015	1 330 840	33 473	834	51 169	3 989	1 839	8	4 848	23
2016	1 435 275	36 873	897	55 218	4 425	2 280	19	5 550	63
2017	1 441 875	36 385	835	55 361	4 344	1 495	12	5 762	22
2018	1 442 875	35 966	971	55 882	4 568	2 641	22	5 515	24
2019	1 442 630	33 478	927	51 982	4 282	3 214	29	5 626	37
2020	1 418 605	32 453	930	52 766	4 342	3 127	13	5 439	29
2021									

* Tala er basert på 53 av 64 beitelag

** Hest kom med i tala frå 2005

Satsane for ordinært tilskot per dyr var for beitesesongen 2018, kr 15,- per sau/lam/geit, og kr 20,- per storfe/hest.

Beitebruk

Organisert Beitebruk.

Antall sau og lam har stege fra 85441 i 2019, til 87019 i 2020, mens antall geit har gått ned fra 3219 i 2019 til 3127 i 2020. Tala frå 2021 kjem ikkje inn før mars
Tapsprosenten på utmarksbeite, 2018 : 6,03% , 2019 på 6,11% og 2020 på 6,06% i tapsprosent.

Tilskotet til organisert beitebruk har vore stabilt siste 5 åra og ligg på ca. 1.400.000,-

Rovvilt.

Møre og Romsdal Sau og Geit har ikkje deltatt på møter i år grunna koronasituasjonen. Vi har heller ikkje forsøkt å få til møter/kurs pga. restriksjonane rundt den.

Vi har sendt brev til Rovviltnemda i Region 6 angåande taps situasjonen på sau og lam ,skulda jerv og gaupe. Vi har fått positivt svar på spørsmåla vi stilte , og ventar at dei fylgjer opp.

Rovdyrproblematikken er stor. Det er eit aukande tap til gaupe. I 2020 var antall erstatta dyr 116 og i 2021 var det 122 dyr.

Tap til jerv har også gått ein del opp. I 2020 var antall erstatta 684 dyr , og i 2021 var det 754 dyr.Tap til Kongeørn er uforandra frå 9 dyr i 2020, til 9 dyr i 2021.

For det totale tapet av dyr i Møre og Romsdal i 2021 er det registrert 1589 dyr, derav 883 er erstatta.

Vi meiner også at det er store mørketal av rovdyskader. Det skal mykje til for å få godkjent at det er rovdyr som er årsaka til tapa. Vi har også fått tilbakemelding på at det blir trekt meir enn normaltapet, når det er bevist at gaupe har drepe sau/lam. Er det fleire som har opplevd dette? Vi syns i så fall at vi må gå vidare med problemstillinga

Det vart løyvd 6 løyver for lisensfellinga for jerv i Møre og Romsdal for sesongen 2021/2022, det var satt av 5 dyr i prioritert beiteområde og 1 dyr i forvaltningsområdet for jerv. Sidan det dyret i forvaltningsområdet for jerv vart tatt ut vart det tildelt eit ekstra dyr frå reservekvota. Dette dyret er også tatt ut, pr i dag så står dei 5 løyva i prioritert beiteområde igjen å ta ut.

Pr. 13.02.2022 er det felt 3 av 7 (6) jervar inkludert ekstraløyve i Møre og Romsdal for lisensjaktperioden 2021-2022.

Forvaltningsområdet i Møre og Romsdal: 4 gauper (hvorav maks 2 voksne hunn)

- Delområde A: Tingvoll og den delen av Sunndal som er nord for Driva: 1
- Delområde B: Øvrige deler av forvaltningsområdet i Møre og Romsdal: 3
- Delområda slås sammen 1. mars 2021."

I resten av fylket har rovviltnemnda opna for kvotefri jakt

Regionale bestandsmål

Bestandsmålene for hver rovvilart er fordelt på de 8 forvaltningsregionene for rovvilt. Dersom bestandsmålet for en region er oppnådd er det den regionale rovviltnemnda som har ansvaret for forvaltningen av arten.

Oversikt over antall årlige ungekull fordelt på hver forvaltningsregion

Forvaltningsregion	Fylke	Gaupe	Jerv	Ulv	Bjørn	Konge Ørn
Region 1	Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane	-	-	-	-	
Region 2	Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder	12	-	-	-	
Region 3	Oppland	5	4			
Region 4	Oslo, Akershus og Østfold	6	-	3*		
Region 5	Hedmark	10	5	3*	3	
Region 6	Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag	12	10	-	3*	
Region 7	Nordland	10	10	-	1*	
Region 8	Troms og Finnmark	10	10	-	6	
Landet						850-1200 Hekkande par
		65	39	3	13**	

* Region 4 og 5 har felles mål om 3 årlige ungekull av ulv

** Bestandsmålet for bjørn er endret fra 15 til 13, dvs reduksjon i Midt-Norge og Nordland.

Bestandsreduksjonen trer i kraft når rovviltforskriften endres.

Jerv

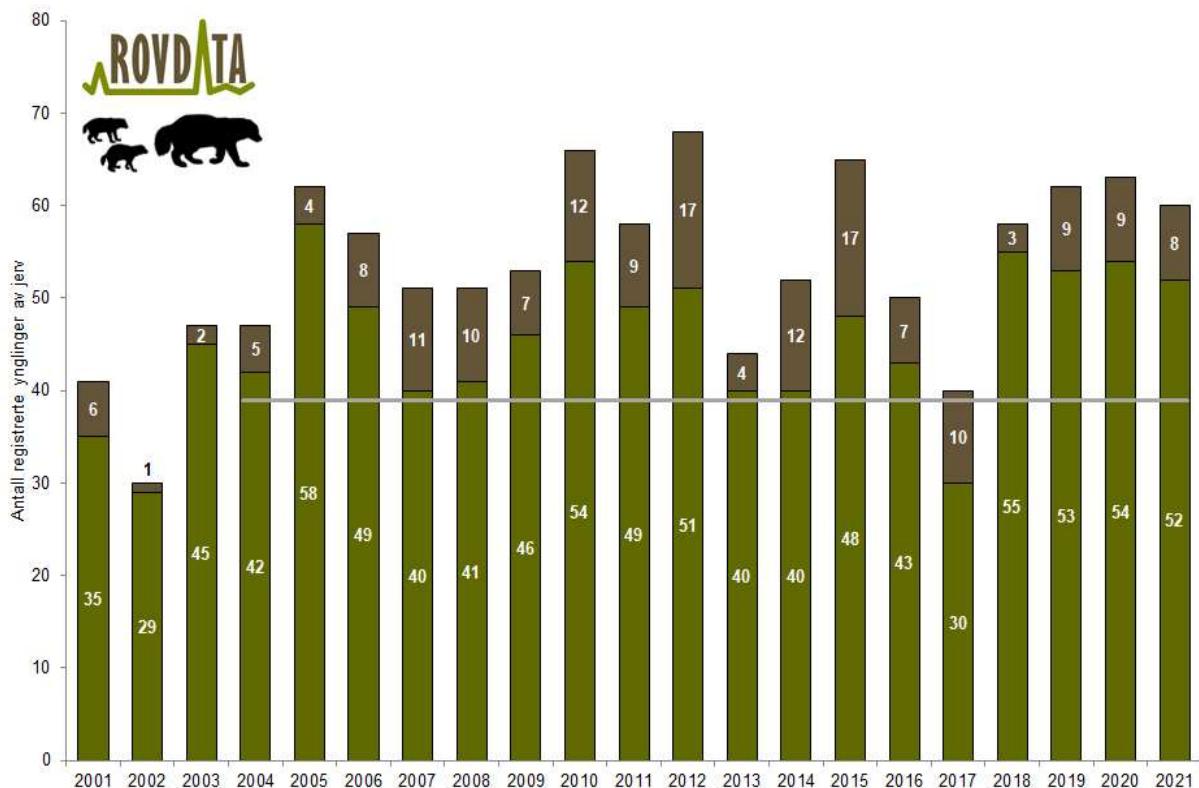
Oversikt over antall årlige valpekull fordelt på hver forvaltningsregion:

Forvaltningsregion	Bestandsmål	Bestandsstatus				Gjennomsnitt
		2019	2020	2021		
Region 1 (Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland og Vest-Agder)	-	0	0	0		0
Region 2 (Aust-Agder, Telemark, Buskerud og Vestfold)	-	0	0	0		0
Region 3 (Oppland)	4	8	7**	8		7,7
	-	0	0	0		0
Region 4 (Østfold, Oslo og Akershus)						
Region 5 (Hedmark)	5	12	9**	18		13
Region 6 (Møre og Romsdal og Trøndelag)	10	18*	17	17		17,3
Region 7 (Nordland)	10	11	12	8		10,3
Region 8 (Troms og Finnmark)***	10 (3)	13(5)	18(7)	9(5)		13,3
Hele landet	39	62	63	60		62

*Antall ynglinger i region 6 ble oppdatert fra 17 til 18 i etterkant av rapporteringen i 2019 (Rovdata 2020)

** En yngling i region 3 ble flyttet til region 5 i etterkant av rapporteringen i 2020 (Rovdata 2021)

***Tallene i parentes angir valpekull i tidligere Finnmark.

Fylke	Status ynglelokalitet						Sum
	Dokumentert yngling	Antatt yngling	Usikker Yngling	Ingen yngling	Ikkje kontrollert		
Troms og Finnmark a)	6	3	2	61	0		72
Nordland b)	5	3	1	51	0		60
Trøndelag c)	10	2	0	34	0		46
Møre og Romsdal	2	3	0	7	0		12
Innlandet d)	20	6	0	32	0		58
Vestland	0	0	0	2	0		2
Sum	43	17	3	187	0		250

a) - Inkludert en yngling der tispe og 2 unger er avlivet.

b) - Inkludert en yngling der to unger er avlivet.

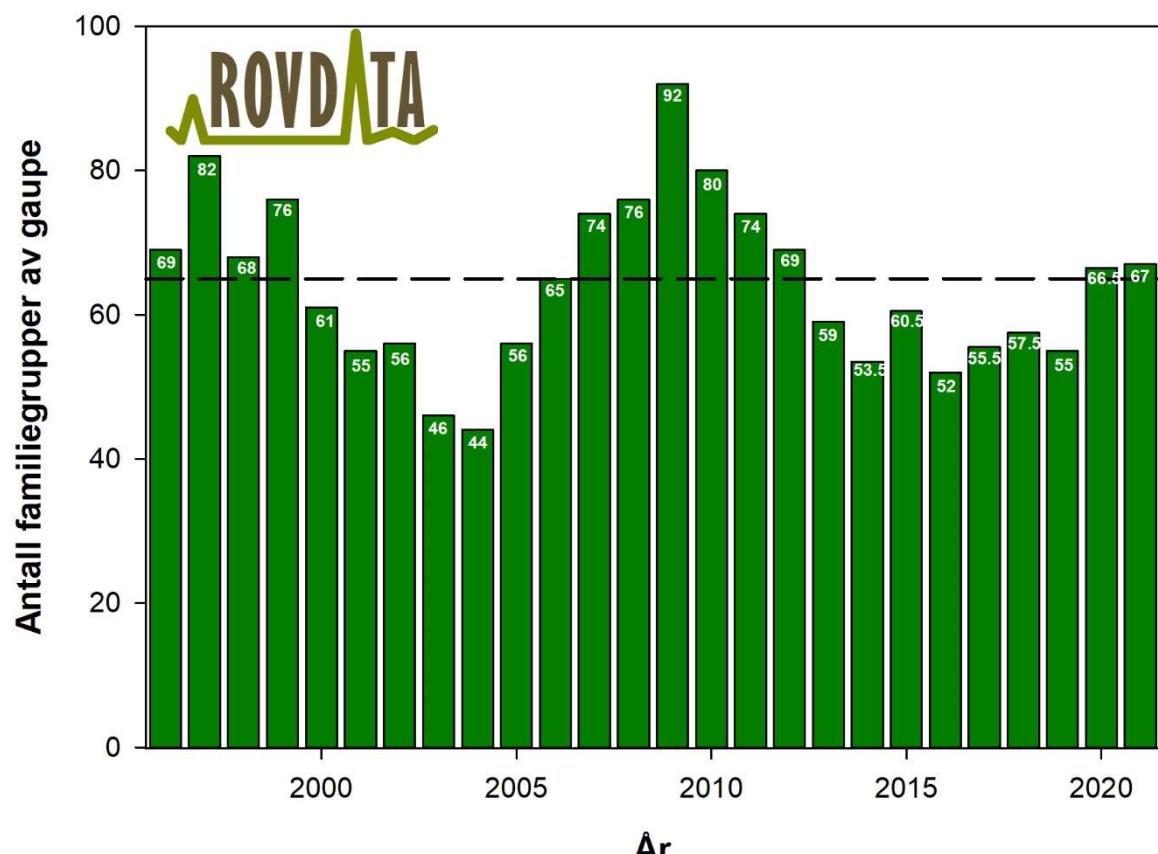
c) - Inkludert en yngling der tispe og 3 unger er avlivet, og en yngling der to unger er avlivet.

c) - Inkludert en yngling der tispe og 3 unger er avlivet, to ynglinger der tispe og to unger er avlivet, og en yngling der 2 unger er avlivet.

Gaupe

Oversikt over antall årlige familiegrupper fordelt på hver forvaltningsregion

Forvaltningsregion	Bestandsmål	Bestandsstatus (før jakt)			
		2019	2020	2021	Gjennomsnitt
Region 1 (Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland og Vest-Agder)	-	0	0	0	0
Region 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder)	12	15	16	15,5	15,5
Region 3 (Oppland)	5	7	5	6	6
Region 4 (Oslo, Akershus og Østfold)	6	1	0,5	3	1,5
Region 5 (Hedmark)	10	6	8	8,5	7,5
Region 6 (Møre og Romsdal, Sør-Trøndelag og Nord-Trøndelag)	12	15,5	15	18	16,2
Region 7 (Nordland)	10	5,5	11	10	8,8
Region 8 (Troms og Finnmark)	10 (4)	5(1)	11(3)	6(2)	7,3(2)
Hele landet	65	55	66,5	67	62,8

Lam tatt av ørn (dokumentert tap til ørn)

Foto : Kristian Indreeide

Lam tatt av jerv.

Foto : Kristian Indreeide

Radiobjeller og e-bjeller i Møre og Romsdal Sesongen 2021

Møre og Romsdal Sau og Geit har siden 2011 organisert innkjøp og utleie av elektronisk overvåkingsutstyr til beitebrukere i fylket. I 2021 ble det leid ut 2083 radiobjeller og 371 e-bjeller til 35 beitelag/leietakere. Over 400 brukere leier bjeller gjennom ordningen.

Radiobjella (Telespor) mottar GPS-posisjon fra satellitt og sender den inn via mobilnettet, mens e-bjella (Findmy) sender posisjon via satellitt. Radiobjella har toveis kommunikasjon, så det kan endres innstillinger i løpet av beitesesongen (f.eks sendeintervall). E-bjella må programmeres ferdig før beiteslipp.

Det ble bestilt 327 radiobjeller for fkt-tilskuddet fra 2020. Dette dekte det foreløpige leiebehovet. Disse bjellene og batteri kom før årsmøtet, og de første ble delt ut der. Det ble bestilt flere radiobjeller før beitesesongen og på høsten. Det ble totalt innkjøpt 498 radiobjeller og 1 e-bjelle i 2021.

Midler til innkjøp av nye bjeller:

- Det ble søkt om 174 radiobjeller, fra ordningen «tiltak i beiteområde»
12.04.21 ble det løyvd kr. 94.882,-
- Det ble søkt om 100 radiobjeller og 100 e-bjeller, fra ordningen «forebyggende tiltak mot rovviltskader»
03.12.21 ble det løyvd kr. 256.900,-

Leiepriser 2021:

• Depositum v/leie av mindre enn 50 enheter	kr. 3000,-
• Depositum v/leie av 51 eller flere enheter	kr. 5000,-
• Leiepris pr radiobjelle m/sesongabonnement	kr. 220,- eks.mva
• Leiepris pr radiobjelle m/årsabonnement	kr. 260,- eks.mva
• Leiepris pr e-bjelle m/abonnement 200 mld	kr. 320,- eks.mva

Leiepris pr enhet for ikke medlem NSG er kr. 50,- i tillegg til prisene over.

Bruker av e-bjeller blir fakturerert direkte fra Findmy, for meldinger som er brukt over de 200 som er inkludert i abonnementet.

Det ble 12.10 sendt ut mail med påminning om å ta ut batteri, og slå av e-bjeller, til alle beitelag/leietakere.

I 2021 hadde Telespor gratis reparasjonskampanje for radiobjeller produsert i 2017 og 2018. Enhetene fikk en overhaling av kretskortet, helt ny kapsling/plastboks og ny programvare som er optimalisert for den nye batteriløsningen. Dette for å rette opp en svakhet med strømforsyningen, som førte til at enkelte enheter sluttet å virke etter noen års drift.

Siden det ble kort varsel fra vi fikk vite dette, til enhetene måtte være inne, ble enhetene sendt inn direkte fra de beitelagene som leier dem. Dette førte til at faktura for abonnement og batteri på disse bjellene i noen tilfeller ble sendt til bruker/beitelag istedenfor til MRSG.

227 enheter ble sendt inn og oppgradert, og 30 enheter ble erstattet med nye.

Telespor hadde også en panteordning på gamle enheter i 2021. Det var kr. 200,- i pant pr 2.gen-enhet (grå), og kr. 250,- for 16, 17 og 18 serien. Panten ble trukket ifra mot kjøp av nye 4.gen-enheter. Det ble pantet 209 enheter på denne ordningen.

Det er bare Telespor som har et godt administrasjonssystem, noe vi er avhengig av når vi leier ut bjellene på den måten vi gjør.

Det ble på styremøte 17.11 vedtatt å selge ut Findmy-bjellene til brukerne, da vi har problem med å administrere utleie av disse. Eierforhold, faktura for abonnement og overforbruk, og hvor mange sendinger som er igjen på batteriet, er av tingene vi har problem med å ha oversikt over.

Det store flertall av brukere opplyser at de har stor nytte av å bruke elektroniske sporingsenheter, og at funksjonaliteten har vært god. Det er en del variasjoner på mobildekningen. De gråe enhetene (Telespor) fungerer fortsatt godt, men noen enheter må tas ut hver sesong. Den orange enheten (Telespor) veier bare 110g/104g, den krever ingen motvekt og kan med spesialklave brukes på lam. Den kan sende 2000 rapporteringer, mot 1000 på den grå. Batteritoppene på de orange skal ikke byttes. Noen av enhetene fra 2021 stoppet å sende 24.6. Feilen ble rettet, og de fleste startet opp igjen i løpet av juli og tidlig august.

Det ble også meldt om at enhetene fra 2021 hadde bedre dekning enn tidligere årganger.

Husk at utstyret er kostbart, at det blir leid og at det etter endt leie skal være **rent** og klart til å overtas av andre. Utstyret skal brukes i samsvar med leieavtalen og manual fra Telespor/Findmy. Utstyret skal lagres tørt, frostfritt og **uten batterier/avslått**. Enheterne kan ta skade av å bli liggende med batterier. Toppene skal sitte løst i som beskyttelse under lagring.

Leieavtalen ligger på MRSG sin hjemmeside, under «elektronisk overvåking».

Ragnhild Tokle

ÅRSMELDING - 2021

MØRE & ROMSDAL GJETARHUNDLAG

Styret i Møre og Romsdal Gjetarhundlag er samansett av representantar frå dei 5 lokale gjetarhundlaga, og samansetninga har vore:

Anne Kathrin Melle - fungerande leiar / **Sara Larsson**, vara (avtrådd leiar) – VSG

Eirik Solstad / vara: **Asbjørg Ingeborgvik** – NRG

Terje Hurlen/ vara: **Merethe Hellevik** – MMG

Andor Bjørke /vara: **Nils Edmund Stråmyr** – ISG

Eirik Sæterbø / vara: **Gerd Eva Slettvåg** - MNG

Styret har hatt 7 styremøter gjennom året, og totalt 28 saker har vore behandla i løpet av året.

Året 2021

Nye godkjende ekvipasjar/bruksprov

Møre og Romsdal har fått 21 nye godkjende ekvipasjar i fylket 2021.

Gjetarhundprøver/Gjeterhundkurs

Gjetarhundsesongen har også i år vore prega av COVID-19. Oppsummert har det tilsaman vore arrangert 8 distriktsprøver med á 277 deltagera, inkl Fylkesmesterskap og Norgesmesterskapet i bruk av Gjetarhund, og arrangert 3 gjeterhundkurs med tilsaman 34 deltarar og videre 108 felles-treninger fordelt over de fem lokallaga.

NM 2021

I år vart Norgesmeisterskapet i bruk av Gjetarhund arrangert i Møre og Romsdal av lokallagene VSG og ISG i samarbeid. Staden for arrangementet var på Myrane i Folkestaddalen, og vart arrangementsmessig ein suksess, sjølv om arrangementskomiteén kun hadde eit halvt år på å planlegge NMét. Økonomisk sett gjorde COVID-19 og den korte planleggingstida dette til eit tilnærma null resultat, og NM komiteén vil komme nærmare attende med ein endeleg rapport til MRGL om arrangementet.

På årets NM deltok i alt 7 ekvipasjar frå Møre og Romsdal i årets NM:

Eva Karin Langseth med Maya og Ally, Knut-Jørgen Oseberg med Floke,
Jan Myklebust med Akersborg Rex og Frøya, Atle Arnesen med Lill og Mirk.

En av fylkets ekvipasjar kvalifiserte seg til finalen (Jan og Frøya), og resultatmessig NM under ett vart:

1. Jan Myklebust med Frøya på 8 plass
2. Knut-Jørgen Oseberg med Floke på 21 plass
3. Atle Arnesen med Mirk på 43 plass
4. Jan Myklebust med Akersborg Rex på 75 plass
5. Atle Arnesen med Lill på 76 plass

6. Eva Karin Langseth med Maya på 78 plass
7. Eva Karin Langseth med Ally på 87 plass

Resultatmessig kom fylket seg greit ut, men for alle under eitt så mista vi ein hund til neste års NM. Møre og Romsdal har då 4 plasser til NM i Gjetarhund 2022. (Forklaring: til NM 2021 hadde Møre og Romsdal opprinnelig 5 plassar, men sidan fylket vart arrangør fekk vi 1 ekvipasje ekstra, pluss vi fekk 1.reserve ekvipasjen. Totalt 7.)

MRGL nyter høve til å gratulere alle med plasseringene og innsatsen i NM 2021

Fylkesmeisterskapet

Fylkesmeisterskapet vart arrangert i Surnadal på ei stor attelege laurdag 2.oktober, saman med ei påfylgjande distriktsprøve søndag 3.oktober. Dommer gjennom helga var Jan Kåre Ravnøy frå Nordfjordeid. På fylkesmeisterskapet vart det same dagen og arrangert finale for dei 6 beste frå den innleiande runden med dobbelhent og sortering. Etter endt finaleomgang på fylkesmesterskapet kunne Eva Karin Langseth og Maya smykke seg med tittelen «Fylkesmester 2021». Ho er faktisk den første kvinnelege Fylkesmester i Møre og Romsdal sidan 2008! Eva Karin tok også tittelen «Beste unghund 2021» med hunden Ally.

MRGL gratulerer alle både med titlane og plasseringene.

Unghundcup'n 2021

Unghundcup'n i 2021 vart avgjort gjennom eit sett av distriktsprøver i klasse 2, og vinner av årets Unghundcup 2021 vart Merethe Hellevik med hunden Becca.

Nettsidene

Nettsidene til MRGL (www.mrgl.no) har og i 2021 vore oppdatert av webansvarlig Andor Bjørke. Det er viktig for medlemmane at vi har ei velfungerande nettside slik at ein får ut informasjon og vidare sår spirar til nye tiltak rundt om i fylket og styret vil nytte høvet til å oppfordre alle om å sende inn materiale til webansvarlig gjennom mail: redaksjonen@mrgl.no

Oppsummering

Året 2021 vart noko prega av COVID-19, spesielt i starten av året, og mange av dei planlagde arrangementa i denne perioden vart avlyst.

Styret i MRGL håpar no at situasjonen framover vil ta til å normalisere seg, slik at grasrotarbeidet som kvart einskilt lokallag rundt om driv ved å arrangere distriktsprøver og hjelpe nykommarane kan ta seg opp att. Uten at grasrotarbeidet fungerer godt rundt om vil resultatet bli mindre bruksprov og opptrening av gjetarhunder.

Anne Katrin Melle,
Fungerande leiar, Møre og Romsdal Gjetarhundlag - MRGL

Valgkomiteens innstilling

Innstilling frå valnemnda for 2022

Leiar, for 1 år:

???

2 styremedlem, for 2 år:

- Stig Even Kvernberg (ny)
- Jon Kåre Løvoll (attval)

Styremedlemane Kristian Indreeide og Annlaug Rekaa er ikkje på val.

Varamedlemer til styret, for 1 år.

1. vara: Jarle Hauge, (attval)
2. vara: Nina Torvik (ny)
3. vara: Johan Bernt Øvrebust(ny)

Revisorar, for 1 år:

Per Steinsvik (ny) og Kirsten Marie Flusund (attval)

Nestleiar for 1 år:

Nestleiar skal veljast av årsmøtet mellom dei valde styremedlemene med eitt års funksjonstid.

Forslag frå valnemnda på: Jon Kåre Løvoll (attval)

Utsendingar til årsmøtet i NSG 2022:

Leiar, Nestleiar og Stig Even Kvernberg.

Varautsendingar:

- 1.vara: Annlaug Rekaa
- 2.vara: Kristian Indreeide
- 3.vara: Jarle Hauge.

Møteleiar for årsmøtet i 2023: valnemda gjer framlegg på attval på Arnar Lyche

Vara møteleiar for årsmøte 2023 Forslag frå valnemda på Øystein Solli (ny)

Godtgjersle til tillitsvalde:

Valnemnda gjer framlegg om følgende satsar for godtgjersle til tillitsvalde.

Til leiar: kr 18 000, andre styremedlemar: kr 3000. Møtegodtgjerdse, kr 1700 for møte over 6 timer, kr 1100 for møte under 6 timer(inkl.nettmøte). Telefommøte/ nettmøte under 2 timer kr 500.

Valnemnda har bestått av Einar Botten (går ut), Lars Olav Vanberg. (1 år igjen) og Simen Myrseth (2 år igjen). Vara Bjørn Helge Smiseth

Ny medlem og/eller vara veljast av fylkesårsmøtet ?.